

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.7.1](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.7.1)

УДК 338

*Н. С. Танклевська,
д. е. н., професор кафедри економіки та фінансів,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: 0000-0003-2906-4051*

*В. В. Ярмоленко,
асистент кафедри економіки та фінансів,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: 0000-0001-7567-0082*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

N. Tanklevs'ka

*Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Economics and Finance,
Kherson State Agrarian University*

V. Yarmolenko

Assistant of the Department of Economics and Finance, Kherson State Agrarian University

CURRENT SITUATION AND PROBLEMS OF STOCK MARKET FUNCTIONING IN UKRAINE

Стаття присвячена дослідженню особливостей функціонування сучасного фондового ринку України. Досліджено нинішній стан виходу вітчизняних компаній на світовий ринок первинного публічного розміщення акцій (IPO). У ході дослідження було виявлено, що станом на 2020 рік лише 28 компаній з базовими українськими активами вдало здійснили вихід на світовий ринок IPO, при цьому 13 компаній скористалися послугами Варшавської фондової біржі (WSE). Також було виявлено, що частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів є доволі невисокою. Встановлено, що в Україні найвищий показник виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі був у 2014 році і складав 619,7 млрд грн. На сьогодні на фондовому ринку України використовується широкий спектр фінансових інструментів таких як акції, державні і муніципальні облігації внутрішньої позики, облігації підприємницьких структур, казначейські зобов'язання, оцядні сертифікати, державні й компенсційні сертифікати, житлові чеки, інвестиційні сертифікати, облігації зовнішньої позики. Проте, не зважаючи на підвищення показників, загалом обсяги українського фондового ринку у світовому масштабі залишаються незначними. На шляху до ефективного розвитку фондового ринку стоїть ряд проблем, а саме: недосконалість законодавчо-нормативної бази, низький рівень поінформованості населення про роботу фондового ринку, невисокі шанси вийти на ринок IPO та інші. Для подолання зазначених проблем необхідно, за підтримки держави, забезпечити ефективний перехід національних підприємств до міжнародних стандартів ведення звітності, вдосконалити законодавчу базу функціонування фондового ринку, підвищити рівень поінформованості населення через мережу Інтернет, розробка та впровадження ефективних програм розвитку регіональних та національних фондових бірж.

The article is devoted to the study of the peculiarities of the functioning of the modern stock market of Ukraine. The current state of entry of domestic companies into the world market of initial public offering (IPO) is studied. The study found that as of 2020, only 28 companies with basic Ukrainian assets have successfully entered the global IPO market, with 13 companies using the services of the Warsaw Stock Exchange (WSE). It was also found that the share of the stock market in the total volume of trading in the securities market is quite low. It is established that in Ukraine the highest rate of executed exchange contracts with securities on trade organizers was in 2014 and amounted to UAH 619.7 billion. Today, the stock market of Ukraine uses a wide range of financial instruments such as shares, government and municipal domestic bonds, corporate bonds, treasury bills, savings certificates, government and compensation certificates, housing checks, investment certificates, foreign loan bonds. However, despite the increase in indicators, in general, the volume of the Ukrainian stock market worldwide remains insignificant. On the way to the effective development of the stock market there are a number of problems, namely: imperfection of the legal framework, low level of public awareness of the stock market, low chances of entering the IPO market and others. Most exchanges are not guarantors of high quality services, but on the contrary, leads to decentralization of supply and demand for securities, provokes the process of manipulating market prices, leads to the establishment of different principles and rules for concluding and executing exchange contracts. The presence of such a large number of trading platforms complicates the control over securities transactions and contributes to the spread of the process of manipulation of their value. To overcome these problems, with the support of the state, it is necessary to ensure the effective transition of national enterprises to international reporting standards, improve the legal framework for the stock market, raise public awareness via the Internet, develop and implement effective programs for regional and national stock exchanges.

Ключові слова: фондовий ринок; фінансовий ринок; ринок цінних паперів; IPO; інвестиції; емітенти; капітал підприємства.

Key words: stock market; financial market; securities market; IPO; investments; issuers; enterprise capital.

Постановка проблеми. На сьогодні фондовий ринок є одним із найбільш вагомих буферів для формування та використання інвестиційних ресурсів всіма суб'єктами економічної діяльності. Головною передумовою його сталого розвитку та ефективного функціонування є сприятлива економічна ситуація в країні, розповсюджена мережа фондових бірж, високий рівень довіри підприємств та населення до інструментів фондового ринку. Проте, нині в Україні фінансовий ринок функціонує в умовах нестабільного стану, що зумовлено фінансовими та політичними чинниками, а також низькою активністю учасників ринку. При цьому, беручи до уваги обмежені можливості підприємств вкладати в розвиток власні кошти, недостатній розвиток логістичних зв'язків та інфраструктури й різноманіття вибору інструментів фондового ринку для залучення інвестиційних ресурсів дослідження цієї проблеми залишається актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковою сферою інтересів таких вітчизняних вчених як Н. Алейнікова, Д. Бутенко, А. Калина, О. Корнійчук, Д. Леонов, С. Москвін, Р. Перепилиця, Ю. Раделицький, С. Самець, Є. Чемерис, І. Школьник, Г. Яцюк та інших є вивчення особливостей становлення, розвитку та функціонування фондового ринку України. Проте, зважаючи на нинішній стан фондового ринку в Україні, питання оцінки сучасного стану та пошук проблем, які заважають функціонуванню вітчизняного фондового ринку, та шляхів їх вирішення з урахуванням дії чинників ринкового середовища є актуальними та потребують ґрунтовного дослідження й надалі.

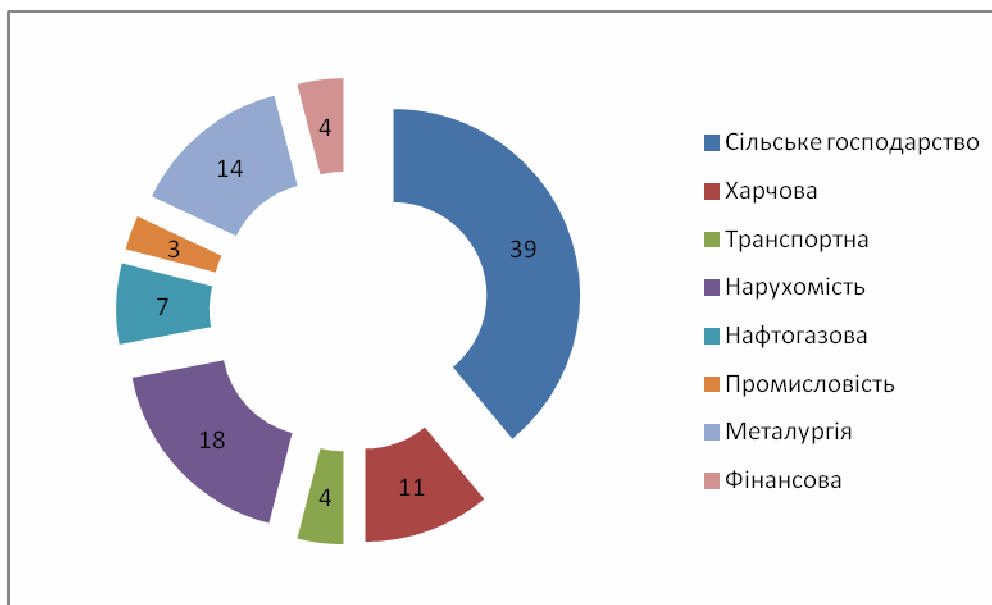
Постановка завдання. Метою статті є аналіз та оцінка сучасного стану вітчизняного фондового ринку, а також визначення проблем його формування і функціонування та розробка шляхів їх вирішення.

Основні результати дослідження. Сучасний стан економіки України потребує ефективного відновлення фінансового ринку, в тому числі розвивати фондовий ринок, так як він є одним з найважливіших його сегментів. Основою діяльності фондового ринку є фондові біржі. Фондові біржі – організації, які здійснюють торгові операції на фондовому ринку та є платформою, де зустрічаються покупці і продавці цінних паперів [1]. Нині Україна посідає 120 місце, серед 125 країн, з розвитку фінансового ринку. На сьогодні в розвинених країнах більшу частину ринку акцій займають первинні публічні розміщення акцій (IPO). Публічне

розміщення акцій використовують для ефективного залучення грошових коштів підприємствами для фінансування даного підприємства з метою реалізації довгострокових завдань.

Для світового ринку IPO 2019 рік став доволі значимим, так як змінився лідер по залученні фінансування. У 2014 році найбільша сума залучених грошових коштів була здійснена китайською компанією Alibaba Group Holding Ltd., вона становила 25,4 млрд. доларів. Проте, у 2019 році компанія Saudi Aramco (нафтова компанія) випустила на ринок IPO акції та виручила за них 25,6 млрд. доларів. Але, незважаючи на масштабність залученої суми, ринок IPO знаходиться на спаді своєї активності [2].

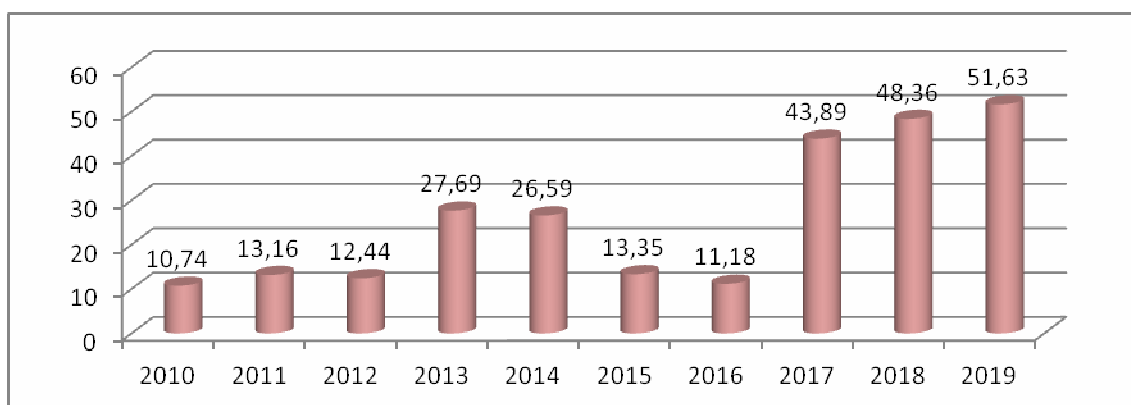
Станом на 2020 р. вихід на ринок IPO здійснили 28 компаній з базовими українськими активами. Першою українською компанією, яка на ринку IPO залучила фінансування на суму 11 мільйонів доларів, стала у 2005 році компанія "Укрпродукт", що функціонує в галузі харчової промисловості. Загалом харчова галузь займає 11 % в структурі IPO українських компаній (рис. 1).

Рис. 1. Структура IPO українських компаній за секторами, % *
* Згруповано за даними [2]

Дані діаграми свідчать про те, що найбільший відсоток в структурі ринку IPO займають вітчизняні підприємства сільського господарства, а саме 39 %. Це пояснюється тим, що Україна є аграрною країною. В більшості агрохолдинги України виходять на Варшавську фондову біржу (WSE) – 6 з 10 компаній за 2005–2013 роки. Загалом на Варшавську біржу здійснили вихід 13 компаній з українським капіталом і 2 компанії на альтернативну Варшавській фондовій біржі New Connect. В 2013 році відбулися 2 останні успішні виходи українських компаній на ринок IPO - компанії Arricano (галузь нерухомості) та Cereal Planet (галузь промисловості) заробили по 24 та 154 мільйонів доларів.

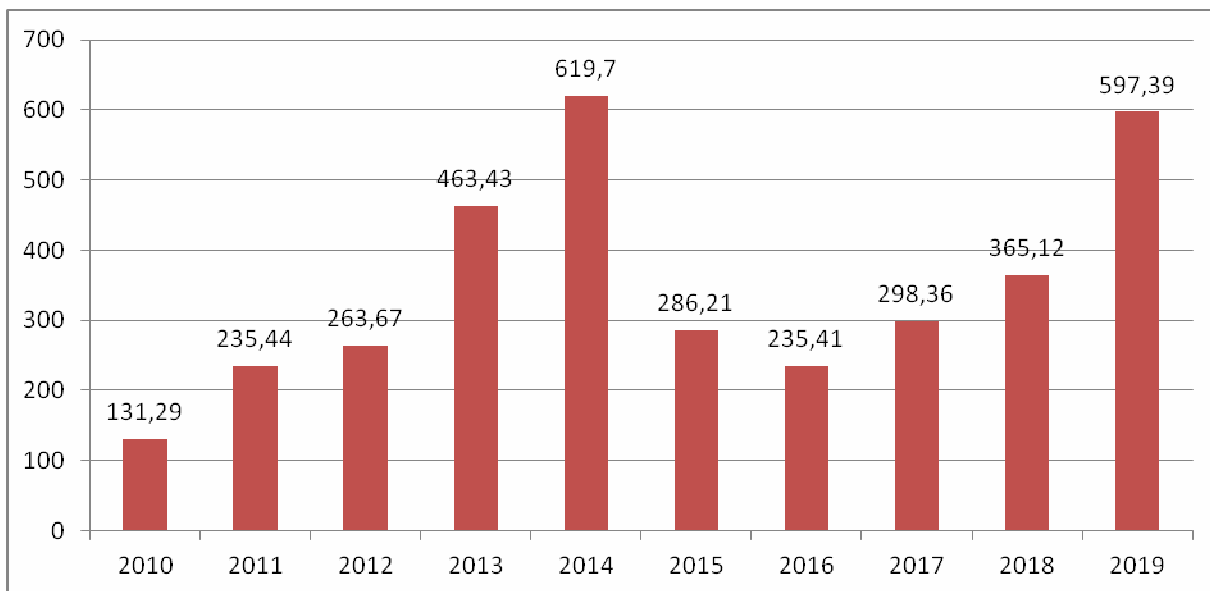
В Україні, не зважаючи на кризовий стан економіки, фондовий ринок поступово розвивається. Про це свідчать позитивні тенденції нарощення обсягів біржових контрактів на організаторах торгівлі. Одним із показників ефективності функціонування ринку цінних паперів є розвиток його організованого сектору. Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2010 – 2019 роках на рис. 2.

Рис. 2. Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2010 – 2019 роках, % *
* Згруповано за даними [3]

Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів є доволі невисокою. Як бачимо, починаючи з 2013 р. показник частки біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів зменшується. Проте, в порівнянні з 2010 роком, в 2013 році цей показник значно зріс, спостерігається зростання на 15,85%. У 2014 році частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів зменшилася та становила 26,59 %, у 2015 році – 13,35%, а у 2019 році показник досить зріс і становив 51,63%.

У 2011-2014 рр. фондовий ринок України характеризувався доволі високою активністю біржового сегменту, але починаючи з 2015 року показники пішли на спад і лише у 2017 році знову почали підвищуватися. Динаміку виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі можна прослідкувати на рис. 3. [3]

Рис. 3. Обсяг виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі у 2010 – 2019 роках, млрд грн. *

* Згруповано за даними [3]

Аналізуючи діаграму, бачимо, що найвищий показник виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі був у 2014 році і склав 619,7 млрд грн. У 2014 році, порівнюючи з попереднім 2013 роком, обсяг біржових контрактів з цінними паперами зріс на 33,72 %, що еквівалентно 39,55% ВВП України. А вже у 2015 та 2016 році даний показник знизився майже в 2,5 рази, порівнюючи з 2014 роком. Даний спад можна пояснити початком військового конфлікту на території України, проте вже в 2017 році показник обсягів виконаних біржових контрактів почав зростати і у 2019 році наблизився до рівня 2014 року, а саме становив 597,39 млрд грн.

Необхідно зазначити, що на сьогодні на фондовому ринку України використовується широкий спектр фінансових інструментів таких як акції, державні і муніципальні облігації внутрішньої позики, облігації підприємницьких структур, казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати, державні й компенсаційні сертифікати, житлові чеки, інвестиційні сертифікати, облігації зовнішньої позики. Зміну структури обсягу торгів на ринку цінних паперів з розподілом за фінансовими інструментами представлено у таблиці 1 та рис. 4.

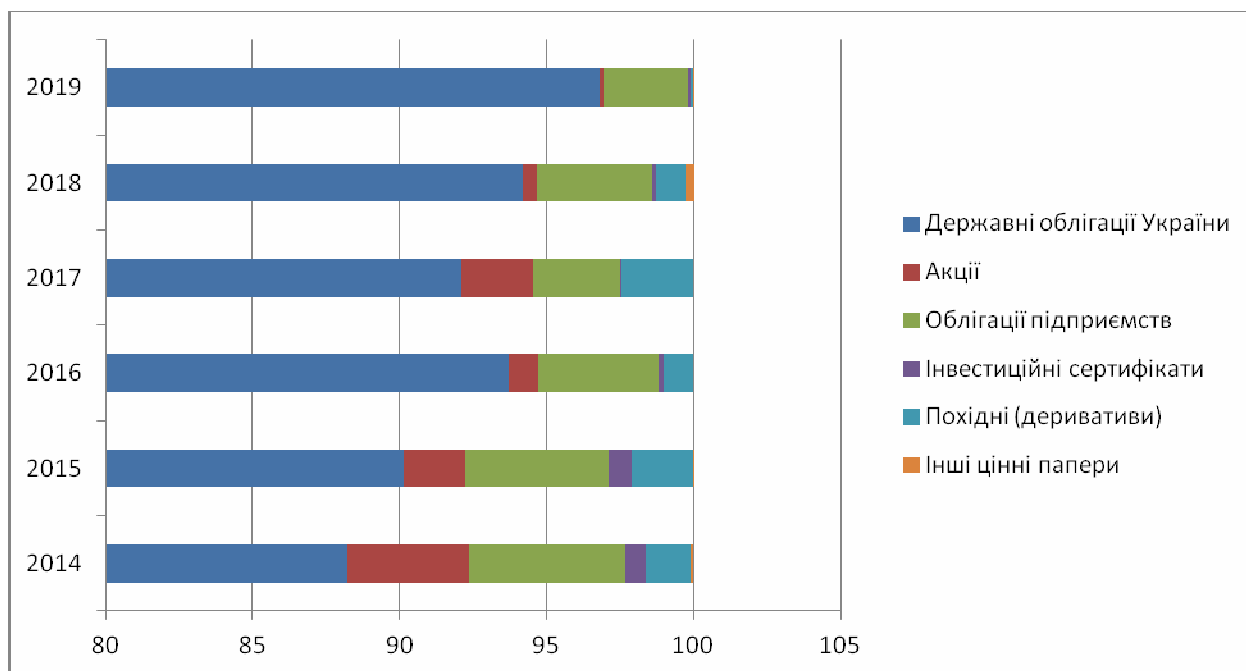
Таблиця 1.

Структура обсягу торгів на ринку цінних паперів за фінансовими інструментами у 2006-2019 роках, млрд грн *

Вид фінансового інструменту	Роки						2019 до 2014, %
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Акції	4,15	2,09	0,97	2,45	0,47	0,12	2,89
Державні облігації України	88,21	90,14	93,73	92,10	94,20	96,81	109,75
Облігації підприємств	5,31	4,88	4,09	2,97	3,94	2,87	54,05
Інвестиційні сертифікати	0,69	0,78	0,18	0,03	0,10	0,11	15,94
Похідні (деривативи)	1,55	2,10	1,03	2,44	1,02	0,07	4,52
Інші цінні папери	0,09	0,01	0,00	0,00	0,28	0,02	22,22
Разом	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	-

* Згруповано за даними [3]

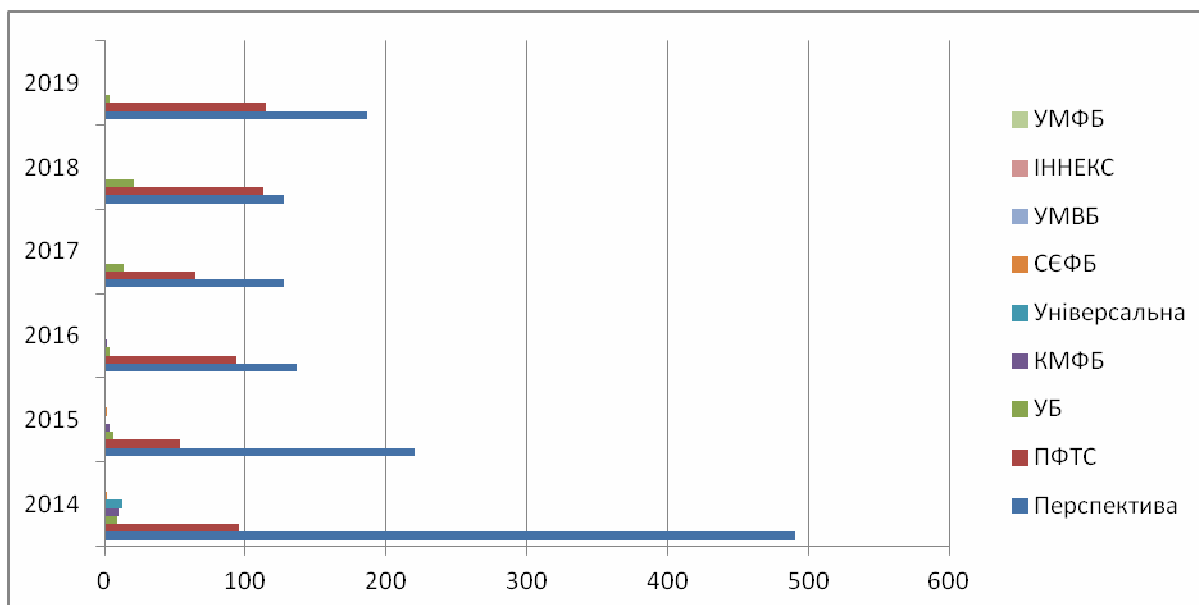
Виходячи з даних таблиці, бачимо, що торгівля державними облігаціями на ринку цінних паперів щорічно зростає, в порівнянні з 2014 роком в 2019 році торгівля зросла майже на 10%. Торгівля акціями в 2019 році значно спала, порівнюючи з 2014 роком на 4,03 млрд грн.

Рис. 4. Структура обсягу біржових контрактів з цінними паперами на біржовому ринку (з розподілом за фінансовими інструментами) у 2014 – 2019 рр. *

* Згруповано за даними [3]

Україна є однією з небагатьох, на території якої здійснює свою діяльність така значна кількість фондових бірж. Проте, більша частина бірж не є гарантантами високої якості послуг, а навпаки, призводить до децентралізації попиту та пропозиції на цінні папери, провокує процес маніпуляцій з цінами на ринку, призводить до встановлення різних принципів та правил укладення і виконання біржових контрактів. Наявність такої кількості торгових майданчиків ускладнює контроль над проведенням операцій з цінними паперами та сприяє розповсюдженню процесу маніпуляцій з їх вартістю [4]. Обсяг торгів на організаторах торгівлі протягом 2012–2019 років представлено на рис. 5.

Рис. 5. Обсяг торгів на організаторах торгівлі протягом 2012 – 2019 років, млрд грн. *

* Згруповано за даними [3]

Динаміку зростання обсягів біржових контрактів у 2014 році демонстрували фондові біржі

«Перспектива» (79,15%), «ПФТС» (15,47%). Водночас істотно скоротилися обсяги торгів на організаторах торгівлі «УМФБ», «УФБ» та «ІННЕКС». Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом 2014 року зафіксовано з державними облигаціями України – 545,77 млрд грн (88,07% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у 2014 році).

Протягом 2015 року із 10 фондових бірж, функціонуючих в Україні, лише дві – «ПФТС», «Перспектива» – відзначалися помітними обсягами торгівлі, контролюючи більш ніж 95,56% вартості біржових контрактів. Протягом 2016 року більшість фондових бірж демонструють зниження загального обсягу біржових контрактів. Причиною такого падіння є різке зменшення неринкових угод на організованому ринку. Крім того, три із восьми фондових бірж не виконали вимоги до мінімальної кількості наявних торговельних днів протягом року. Зростання спостерігається лише на ПФТС. Напротязі 2018 року близько 91,01% біржових контрактів з цінними паперами було зосереджено на двох фондових біржах: «Перспективі» (67,23%) та «ПФТС» (23,78%). На організаційно оформленому ринку у 2019 році спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами. Близько 98,25% біржових контрактів (договорів) з цінними паперами було зосереджено на трьох фондових біржах: «Перспективі» (55,21%), «ПФТС» (33,93%) та «Українській біржі» (9,11%).

Фондовий ринок України у 2018 році підскочив більш ніж на 80%. Україна стала кращою у світовому рейтингу фондових ринків за показником її ключового індексу, який з 1997 року розраховується однією з двох найбільших вітчизняних бірж ПФТС (Перша фондова торговельна система). Індекс показує темпи приросту обсягів торгів на ринку і за цим показником Україна у 2018 році обійшла такі країни, як Македонія, Катар, ОАЕ та Саудівська Аравія. За результатами 2017-го індекс ПФТС очолив аналогічний рейтинг Блумберга (американська компанія, постачальник фінансової інформації). Цікаво, що Україна була попереду й обійшла такі країни: Казахстан, де індекс виріс на 64%, і Монголію (63%) [2].

Проте, на жаль, загалом обсяги українського фондового ринку у світовому масштабі залишаються незначними. Сумарно за 2018 рік обсяг торгів цінними паперами склав близько 260 млрд грн (8,5 млрд дол.). Для порівняння, обсяг торгів на Варшавській фондовій біржі щорічно складає більше 340 млрд євро, а на Нью-Йоркській фондовій біржі щодня продається паперів на суму близько 54 млрд дол. [2].

Аналіз сучасного стану функціонування вітчизняного фондового ринку України дозволив визначити основні проблеми, які стоять на шляху його ефективного розвитку:

- 1) недосконалість законодавчо-нормативної бази регулювання відносин підприємств, які взаємодіють на фондовій торговій біржі, зокрема для захисту інтересів інвестора;
- 2) відсутність розвинутої мережі фондових бірж;
- 3) відсутня єдина налагоджена модель діяльності фондових бірж;
- 4) невисокий ступінь застосування похідних цінних паперів [5];
- 5) низький рівень розповсюдження інформації для населення про функціонування фондового ринку, що призводить до невисокої активності фізичних осіб на фондовій біржі, тобто несприйняття та недооцінка можливостей фондового ринку [6];
- 6) недосконало розвинута система інститутів недержавних інвестиційних фондів, страхових компаній та інститутів спільного інвестування;
- 7) низька здатність вітчизняного фондового ринку для залучення максимальної кількості коштів при спробах виходу на ринки ІРО та складна процедура для розміщення акцій за кордоном [7];
- 8) фіскальний тиск податкових органів на підприємства, які публічно здійснюють господарську діяльність.

Розвиток фондового ринку в значній мірі залежить від чітко визначених заходів, які державі слід провести у сфері розбудови фінансової системи. Для поліпшення ситуації на вітчизняному фондовому ринку потрібно вжити певний ряд заходів:

- 1) для виконання запланованої мети необхідне функціонування розвинутої інфраструктури фондового ринку, а також має бути розроблено широкий спектр інструментів та ефективних механізмів взаємодії учасників ринку.
- 2) обов'язковою складовою розвитку вітчизняного фондового ринку повинна стати його інтеграція у міжнародні фінансові ринки. Разом з тим, ефективний розвиток фондового ринку України має бути тісно пов'язаним з розвитком інших сегментів фінансового ринку (банківського, страхового, сектору пенсійного забезпечення тощо).
- 3) головною функцією, за якою повинен функціонувати ринок цінних паперів, є забезпечення грошовим капіталом потреб економіки держави шляхом створення механізму акумулювання, розподілу та перерозподілу фондів коштів від особи, яка володіє вільними інвестиційними ресурсами, до особи, якій необхідні такі ресурси для розвитку.

Таким чином, до основних напрямів модернізації та розвитку українського фондового ринку можна віднести:

- розвиток корпоративної реформи, підвищення ефективності регулювання емітентів, розвиток наявного та впровадження нового інструментарію на фондовому ринку [1];
- застосування стимулювання притоку інвестицій на фондовий ринок [9];
- забезпечення надійного і ефективного функціонування ринкової інфраструктури;
- забезпечення реалізації ефективної державної політики стимулювання покращення інвестиційного клімату [10];

- розвиток системи Internet-трейдингу [11];
- роз'яснення серед населення про переваги і можливості вкладання коштів до фондового ринку.

Висновки. Отже, за останні роки вітчизняний фондовий ринок має суперечливі тенденції розвитку. Вихід українських компаній на ринок IPO поки не знайшов значного поширення. 2013 рік був останнім роком успішного виходу на світовий ринок IPO двох компаній з українським капіталом. У більшій кількості на ринок первинного публічного розміщення акцій виходять потужні підприємства аграрного сектору економіки. Показники загальних обсягів торгівлі цінними паперами, що використовуються на фондовому ринку, зросли, проте, зменшилась кількість випущених в обіг акцій та облігацій. Розвиток ефективного вітчизняного фондового ринку неможливе без подолання низки перешкод: низька поінформованість населення щодо діяльності фондових бірж, недосконала законодавчо-нормативна база регулювання функціонування фондового ринку, недосконало розвинута система інститутів, які діють на фондовому ринку (страхових компаній, недержавних інвестиційних фондів тощо) та інші. Вирішення зазначених проблем дозволить активно та продуктивно розвиватися українському фондовому ринку.

Список використаних джерел.

1. Танклевська Н.С., Кальченко М.М. Стан та проблеми формування фондового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. № 9. 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2319> (дата звернення 30.05.2021 р.).
2. Інвестиційний портал InVenture. Огляд ринку первинного публічного розміщення акцій та перспективи виходу українських компаній на IPO. 2020. URL: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/oglyad-rinku-pervinnogo-publichnogo-rozmishennya-akcij-ta-perspektivi-vihodu-ukrayinskih-kompanij-na-ipo> (дата звернення 01.06.2021 р.).
3. Офіційний сайт. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/> (дата звернення 01.06.2021 р.).
4. Алєйнікова Н.М. Функціонування фондового ринку України в умовах економічної нестабільності фінансового середовища. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова*. 2016. Т. 21. Вип. 4(46). С.144–149.
5. Чемерис Є. Кінцем якого фондового ринку нас лякають. Сайт Економічна Правда. 2012. URL: <http://www.epravda.com.ua/columns/2012/11/8/343147/> (дата звернення 02.06.2021 р.).
6. Джусов О.А., Коротун А.С., Поворозник В.О. Фондовий ринок України: сучасний стан, проблеми розвитку та перспективи. *Економічний простір*. 2012 №32. с.99-108. URL: <http://www.nbu.gov.ua/> (дата звернення 02.06.2021 р.).
7. Стефурак О.Д. Фондові біржі України як основні організатори торгівлі цінними паперами. URL: http://www.rusnauka.com/6_NITSHB_2011/Economics/4_80386.doc.htm(дата звернення 02.06.2021 р.).
8. Стратегічний план діяльності Національної комісії з цінних паперів на фондовому ринку як головного розпорядника бюджетних коштів на 2020-2022 роки. *Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку*. 2019. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/plan-na-2020-2022.pdf> (дата звернення 02.06.2021 р.).
9. Боровік Л.В. Інновації – основний метод активізації інвестиційних процесів у сільському господарстві. *Фінансовий простір*. 2020, no1(37). с.8-15.
10. Танклевська Н.С., Руснак А.В., Карнаушенко А.С. Перспективи державного регулювання розвитку біржового ринку в Україні. *Агросвіт*. 2018. 7. с. 3-7.
11. Tanklevska, N., Povod, T., Ostapenko, A., Borovik, L. Crowdfunding Development Trends: Foreign Experience and Ukrainian Realities in the Digital Economy. *Conference Paper. Lecture Notes in Networks and Systems*, 2021, 194. LNNS, p. 897–908.

References.

1. Tanklevs'ka, N.S. and Kal'chenko, M.M. (2013), "Status and problems of stock market formation in Ukraine", *Efektivna ekonomika* [Online], vol. 9, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2319> (Accessed 30 May 2021).
2. InVenture investment portal (2020), "Market overview of the initial public offering of shares and prospects for Ukrainian companies to go public", available at: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/oglyad-rinku-pervinnogo-publichnogo-rozmishennya-akcij-ta-perspektivi-vihodu-ukrayinskih-kompanij-na-ipo> (Accessed 01 June 2021).
3. The official site of National Commission on Securities and Stock Market (2021), available at: <https://www.nssmc.gov.ua/> (Accessed 01 June 2021).
4. Aleinikova, N.M. (2016), "Functioning of the stock market of Ukraine in the conditions of economic instability of the financial environment", *Visnyk ONU imeni I.I. Mechnikova*, vol. 21, no. 4 (46), pp.144–149.
5. Chemeris, E. (2012), "At the end of which stock market we are scared", The official site of Economic Truth, available at: <http://www.althoughda.com.ua/columns/2012/11/8/343147/> (Accessed 02 June 2021).
6. Dzhusov, O.A. Korotun, A.S. and Povoroznik, V.O. (2012), "Stock Market of Ukraine: Current State, Problems and Prospects of Development", *Ekonomichnyy prostir*, available at: <http://www.nbu.gov.ua/> (Accessed 02 June 2021).

7. Stefurak, O.D. (2011), “Stock exchanges of Ukraine as the main organizers of securities trading”, available at: http://www.rusnauka.com/6_NITSHB_2011/Economics/4_80386.doc.htm (Accessed 02 June 2021).

8. The official site of National Commission on Securities and Stock Market (2019), “Strategic plan of the National Commission on Securities in the Stock Market as the main administrator of budget funds for 2020-2022”, available at: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/plan-na-2020-2022.pdf> (Accessed 02 June 2021).

9. Borovik, L.V. (2020), “Innovation is the main method of intensifying investment processes in agriculture”. *Finansovyy prostir*, vol. 1 (37), pp.8-15.

10. Tanklevska, N.S. Rusnak, A.V. and Karnaushenko, A.S. (2018), “Prospects for state regulation of the stock market development in Ukraine”, *Ahrosvit*, vol. 7. pp. 3-7.

11. Tanklevska, N. Povod, T. Ostapenko, A. and Borovik, L. (2021), Crowdfunding Development Trends: Foreign Experience and Ukrainian Realities in the Digital Economy. *Conference Paper. Lecture Notes in Networks and Systems*, vol. 194, pp. 897–908.

Стаття надійшла до редакції 23.06.2021 р.